

IN TOUCH (DE AANGERAAKTEN)

SCÈNE 1. PROLOOG

IRINA

Het is stil. Helemaal stil. Altijd. Zo is het altijd. Dat is doofheid. Soms klinkt er in de stilte een geluid. Gepiep. Gesuis. Dat is onprettig, maar dat hoort er ook bij. Het is donker. Soms zijn er lichtflitsen, bliksem, vuurwerk. Of wazige vlekken met ondefinieerbare contouren. Zo is het altijd. Zo is het overdag en zo is het 's nachts. Dat is blindheid. Wij zijn doofblind.

ALEKSANDR

Ik vraag God me mijn zicht en gehoor terug te geven. Dit is mijn schreeuw om hulp.

ALJONA

Woestijn, mist, deur, licht, blijdschap.

KIRILL

Schrik, schaamte, medelijden, dankbaarheid, angst.

VERA

Stress, afhankelijkheid, isolement, onzekerheid, angst.

OLJA

Interesse, zorgen, aanvaarding, vervoering, liefde.

ROESTAM

Angst, nieuwsgierigheid, nutteloosheid???

KATJA

Wrok, eenzaamheid, geschreeuw, licht, vertrouwen.

MICHEL

Michel zegt dit op de eerste repetitie

JONATHAN

Wat moet ik zeggen? Waar het op lijkt? Wanneer het gebeurde? Wat moet ik doen?

SONJA

Een andere dimensie, het overdenken, licht, wonder.

ALEKSEJ

Ik voel het ontbreken van mijn gezichtsvermogen... Dat maakt me treurig.

IRINA

Buitenaardse wezens in een aquarium, een aquarium in een donkere kamer.

SCÈNE 2. PRESENTATIE

ALEKSANDR (Katja vertelt)

Dit is Aleksandr Siljanov. Hij is een doofblinde beeldhouwer, directeur van het 'Usher-forum', een organisatie voor doofblinden, acteur. Hij heeft een vrouw, kinderen en kleinkinderen. Hij houdt heel erg veel van zijn gezin.

KATJA

Ik heet Katja. Ik ben actrice, ik haat knoflook en ben nogal een heftige persoon.

ALJONA (Roestam vertelt)

Dit is Aljona. Zij kan niet horen of zien. Aljona houdt van reizen, zwemmen in zee en haren vlechten.

ROESTAM

Ik heet Roestam. Ik ben acteur. En ik hou van zingen onder de douche.

VERA (Kirill vertelt)

Dit is Vera. Zij is doof vanaf haar kindertijd. Ze houdt erg van lezen. Ze zit veel op facebook. Ze is erg blij met haar vier kleinzootjes (8, 8, 5 en 3 jaar oud).

KIRILL

Ik heet Kirill. Mijn vrouw Angelina heb ik bij dit project ontmoet.

IRINA (Ira vertelt zelf)

Ik ben Irina. Ik kan niet horen of zien. Ik ben actrice, kunstenaar en schrijver. Ik speel graag Hangu. Voor mijn werk heb ik een pseudoniem: Violette Fee Feniks.

JONATHAN

Ik ben Jonathan. Ik ben acteur. Toen ik 14 was, speelden we cricket tegen een team met doven. Wij dachten dat ze ons niet konden horen. Maar ze konden liplezen. Wij verloren.

MICHEL

Hallo, ik ben Michel. Ik ben doofblind, 36 jaar oud, ik woon alleen, zelfstandig in een huis in Raalte. Ik heb een vriendin. Ik hou van sport. Mijn levensmotto is: alles wat onmogelijk lijkt, kan uiteindelijk toch altijd.

SOFIA

Ik ben Sofia. Ik ben actrice en ik verzamel flamingo's van over de hele wereld.

ALEKSEJ (Olja vertelt)

Dit is Ljosja. Hij is een dove en slechtzienende acteur. Hij speelt mee in meerdere theatershows en doet aan sport, triatlon: hardlopen, wielrennen en zwemmen.

OLJA

Ik ben Olga Lapsjina. Ik ben actrice. Ik dank God voor mijn kinderen en voor de bijzondere mensen die ik heb ontmoet.

DAGMAR SLAGMOLEN (IN DE ROL VAN HELEN KELLER)

Ik ben Dagmar Slagmolen, actrice, en vandaag zal ik de levensgeschiedenis vertellen van Helen Keller, de bekende Amerikaanse doofblinde schrijfster en een publiek figuur. Zij werd in 1880 geboren en is 88 jaar oud geworden.

JEGOR BEROJEV (IN DE ROL VAN PROFESSOR SOEVOROV)

Ik ben Jegor Berojev, acteur, en ik zal het levensverhaal vertellen van de doofblinde professor Aleksandr Soevorov.

LIZA ARZAMASOVA (IN DE ROL VAN OLGA SKOROCHODOVA)

Ik ben Liza Arzamasova, actrice, en ik zal het verhaal van Olga Skorochodova vertellen. Ze werd geboren in 1914 in een arm boerengezin en werd op 8-jarige leeftijd doof en blind. Ze was de eerste Russische doofblinde vrouw die hoger onderwijs genoot en wetenschapper en schrijfster werd.

HELEN KELLER:

Het begin van mijn leven leek op dat van iedere ander kind. Ik kwam, ik zag en overwon - zoals dat gaat met iedere eersteling. Die gelukkige tijd duurde niet lang. Slechts één korte lente, waarin de vinken en de spotvogels kwinkelerden, één zomer, met overvloedige vruchten en rozen en één rood-gouden herfst... Daarna kwam de ziekte. De arts stelde een sterke stuwung van bloed naar de hersenen en maag vast en dacht dat ik het niet zou overleven. Op een vroege ochtend verdween de koorts weer, net zo plotseling en geheimzinnig als ze was opgekomen. Die ochtend heerste er een uitbundige vreugde in het gezin. Niemand, zelfs de dokter niet, wist dat ik nooit meer zou horen of zien.

OLGA SKOROCHODOVA

Toen ik me bewust werd van mijn 'anders zijn', dat wil zeggen dat ik begreep dat ik blind en bijna doof was, ontstond er bij mij een vaag beeld van een of ander monster. En dat enorme monster, dat niemand kon zien, niemand kon horen en niet tastbaar was, volgde mij overal meedogenloos. Als ik alleen was, stelde ik me voor dat ik de ademhaling van dat 'monster' altijd kon 'waarnemen' en daarom zeker was van zijn 'aanwezigheid'. Zelfs in mijn dromen 'zag' ik hem: hij leek op een enorme egel - groter dan een paard - met korte, dikke pootjes en een kop in de vorm van een egelkopje, maar dan groot; en hij was niet bedekt met puntige stekels, maar met een dichte, grove vacht. Ik had het idee dat juist dat 'monster' mijn ziekte ergens vandaan had meegebracht, en me daarna mijn gezichtsvermogen en gehoor had afgepakt.

PROFESSOR SOEVOROV

Ik werd op driejarige leeftijd blind. Ik weet het nog precies. Ik was met mijn moeder in de boomgaard. We waren appels aan het plukken. En opeens kon ik ze niet meer zien en begon met mijn handen te zoeken. Zo begon mijn blindheid, en eindigde de appeloogst.

Toen ik op 9-jarige leeftijd doof werd, stuurden ze me naar een kindertehuis voor doofblinden. Vanaf het eerste moment voelde ik me daar op mijn gemak. Toen ik erom vroeg, haalden ze meteen mijn favoriete speelgoed - een opwindbare wals - uit mijn koffer.

SCÈNE 3. ISOLEMENT, BESCHRIJVINGEN EN VRAGEN

OLJA (over Aleksej). Aleksej verloor zijn gehoor vroeg in zijn jeugd. Zijn zicht verloor hij na zijn 20ste. Hij studeerde, bracht zijn vakanties door bij zijn oma op het platteland, was gek op fotografie. In het dorp is een vijver. Daar ligt een grote steen. Aleksej zat daar altijd graag op, terwijl hij zonnebaadde en naar het water keek. Hij kan zich nog levendig de felle schitteringen op het water herinneren. Nu ziet hij erg slecht. Maar als hij nu naar het glinsterende water kijkt, waant hij zich in het verleden.

ROESTAM (over Aljona). Met anderhalve maan werd Aljona doof. Met vijf jaar was Aljona enthousiast over tekenen, zodat haar ouders haar kunstonderwijs wilden laten volgen. Maar met 6 jaar werd Aljona blind. Ze herinnert zich het moment in het ziekenhuis nog goed. Ze werd eind mei geopereerd, en ze herinnert zich nog de felle-felle zon. En wat strepen die op de scherven van een spiegel leken...

KATJA (over Aleksandr). Het gebeurde 10 jaar geleden. Aleksandr had zijn granietwerkplaats voor het maken van grafstenen. Op die dag vertrok hij alleen, zoals gewoonlijk, om te overleggen met een opdrachtgever aan de andere kant van de stad. Toen hij daar aankwam, besepte hij dat hij niets meer zag. Het laatste wat hij nog van die dag weet, is dat hij naar de film *The Godfather* keek.

KIRILL (over Vera): Vera werd doof geboren, zat op een dovenschool en werkte later als ingenieur. Ze trouwde en kreeg twee kinderen. Na haar 50ste begon Vera haar zicht te verliezen, ze wist niet dat ze het syndroom van Usher had. Het laatste wat ze nog weet, is dat ze een krantenkop probeerde te lezen met behulp van de sterkst mogelijke loep, maar in plaats van letters zag ze een dichte mist...

SOFIA (over Michel): In zijn puberteit probeerde Michel hetzelfde te zijn als iedereen. Op een keer, tijdens het balletje trappen, merkte hij dat hij bijna niets meer zag. Daarna werd hij in elkaar geslagen, omdat hij anders was dan de rest. Michel vond dat verschrikkelijk. Daarom vertelde hij niemand over zijn problemen met zijn ogen en besloot ermee te leren leven.

JONATHAN (over Ira). Irina werd vanaf vierjarige leeftijd doof. Na haar 5e hoorde ze niets meer. Ze werd geboren met een rudimentair gezichtsvermogen. Op haar 44ste viel haar zicht door stress helemaal weg. Nu ziet Irina nog met één oog, en alleen contouren – als het licht is.

IRINA

Op die dag was ik aan het studeren voor een examen psychologie. De laatste vraag die ik kon lezen op het zwart-wit scherm ging over 'De structuur en de functie van de hersenen'. Dat scherm zou het laatste zijn wat ik zag. Het toetsenbord, het kopje met koude koffie, een appel met een hap eruit. Een stevige, sappige rode. Hoewel de geur van appels 's winters niet zo lekker is...

JONATHAN

Ik kan niet zeggen: zie je wat ik voor me zie?

KATJA

Ik kan niet zeggen: heb je dat lied GEHOORD?

OLJA

Ik kan niet zeggen: vind je mijn rode jurk mooi?

SONJA

Zij weten niet dat wij over hen praten.

KIRILL

Ze weten dat dit toneelstuk over hen gaat.

(Er klinken stemmen, opgenomen met een fonograaf)

Wat maakt het uit wat voor kleur jurk je aanhebt, je kunt het toch niet zien?

Waarom het licht aandoen? Ze kunnen het toch niet zien.

Waarom zou je foto's van ze maken, ze kunnen er toch niet naar kijken!

En hoe kunnen jullie het internet gebruiken, social media, schrijven op een computer?

Kunnen zij wel een handtekening zetten? Kun je wel een overeenkomst met hen sluiten?

Wat maakt het uit wat je aan hebt... hoe je haar geknipt of gekapt is... Je bent toch blind...

HELEN KELLER

Het verleden doet zich aan mij voor als iets onwerkelijks, als een nachtmerrie. Ik weet niet meer wanneer ik voor het eerst besepte dat ik anders was dan andere mensen, maar ik ben ervan overtuigd dat dat was voordat ik mijn lerares kreeg. Het viel me op dat mijn moeder en mijn vrienden niet zoals ik tekens gebruikten als ze iets aan elkaar doorgaven. Zij spraken met hun mond. Ik ben eens tussen twee mensen in gaan staan die met elkaar in gesprek waren en raakte hun lippen aan. Toen ik er achter kwam dat het mij niet lukte raakte ik geïrriteerd. Ik bewoog ook mijn lippen en was verwoed aan het gebaren maar zonder resultaat. Ik werd daar af en toe zo boos over, dat ik stampte en krijste tot ik helemaal uitgeput raakte.

xxOLGA SKORCHODOVA

In 1922 stierf mijn moeder aan tuberculose en mijn tante bracht mij naar de blindenschool in Odessa. Ze hadden daar medelijden met me maar ze konden niks voor me doen: ze brachten me naar allerlei artsen, die me probeerden te genezen, maar alles was vergeefs.

De blinde leerlingen bekeken me met hun handen, stelden me vragen. De opvoeders en pedagogen namen me mee uit wandelen, gaven me iets, en probeerden me iets te leren.

Ik trok me terug, hilde veel en wilde met ziende mensen omgaan.

PROFESSOR SOEVOROV

Ik schreeuwde om de aandacht van gezonde mensen! Gaandeweg werd dat mijn voornaamste taak – aan zienden en horenden uitleggen dat ik samen wilde zijn met jullie allen; ik wil aan de wereld, aan de mensen, voorstellen om samen een weg te zoeken naar elkaar toe. Maar daarvoor mag doofblindheid niet

genegeerd worden, er moet rekening mee gehouden worden. Het bestaat, het is ongeneeslijk, en als we in ons hart niet doof en blind zijn, moeten we er rekening mee houden.

SCÈNE 4. VERBINDING EN SCHEIDING. MISE-EN-SCÈNE MET EEN TOUW

IRINA/JOHN

Toen ik op 3- of 4-jarige leeftijd doof werd, was het ergste niet de stilte. Het was het voortdurende gebrom. Daardoor kreeg ik hoofdpijn, werd ik misselijk en kreeg ik ernstige evenwichtsstoornissen. Ik speelde vaak met mijn vader. Hij had op de vloer een lijn getrokken waar ik overheen moest lopen. Dat was een ‘bruggetje’ en ik liep eroverheen alsof het een spelletje was. Dankzij dat spelletje heb ik mijn evenwichtsgevoel nog vele jaren kunnen behouden.

VERA/KIRILL

Een keer was Vera haar oude aantekeningen van recepten, krantenknipsels en brieven van vriendinnen aan het doorkijken. Maar toen ze ze met een loep probeerde te lezen, zag ze lege bladzijden. Meteen begreep ze dat er voor haar een einde was gekomen aan het licht. Uit woede heeft ze alles kapotgescheurd. Toen ze haar eerste lesboek in braille kreeg was ze verbluft. Een groot, dik boek had ze in haar handen. Het schrift had ze zich totaal anders voorgesteld. Ze had gedacht dat het gewoon Russische letters zouden zijn, als puntjes in reliëf, maar het bleken zes puntjes in een rechthoek te zijn. Bladerend door de stevige bladzijden met het puntjesschrift van Braille, voelde ze twijfel en onzekerheid. Er zat niets anders op dan haar zelfbeheersing te bewaren omwille van haar vurig verlangde doel. En ze leerde zich te beheersen. Na twee maanden had ze zelfstandig het lesboek doorgewerkt. Haar arme vingers worden gevoelloos door het lange lezen, ze worden moe, net als ogen.

SOFIA/MICHEL???

Op 18-jarige leeftijd begon Michel waterbasketbal te beoefenen en zijn team werd meerdere malen Nederlands kampioen. Later viel het team uit elkaar. Michel deed eindexamen op de dovenschool en ging weer bij zijn ouders wonen. Daar was geen zwemclub voor doven en hij stopte met zwemmen. Hij deed toen een opleiding voor administratief medewerker. Maar hij bleef waterbasketballen en voetballen voor zijn plezier. Zijn waterbasketbaltrainer zag dat Michel goed kon zwemmen en stelde voor aan wedstrijden mee te doen. Michel ging akkoord, begon hard te trainen en won. Zwemmen werd zijn passie.

ALJONA/ROESTAM

Nadat Aljona blind was geworden, werd het moeilijk om met haar naasten te communiceren. Ze raakte een keer haar moeders mond aan omdat ze wilde begrijpen wat ze wilde vragen of zeggen. Later begon een familielid met het schrijven van blokletters op haar knie. Zo konden ze toch met elkaar communiceren.

OLJA

Wat doe jij?

LJOSJA

Ssst... Ik vertel het je later wel...

ALEKSANDR/KATJA

Toen Aleksandr blind werd, schakelde hij over op beelden maken. Hij had een blindengeleidehond die Irzjik heette. En hij besloot hem, zonder hem te kunnen zien, te boetseren uit klei. Dat deed hij zo: hij tastte hem af, aaide hem, voelde waar alle welvingen in zijn lichaam zaten en bracht die over op de klei. Om beurten: van de hond naar de klei, van de klei naar de hond, fouten herstelde hij zelf. Uit het beeld sprak liefde.

Hij doet altijd eerst het skelet. Daarna plakt hij dat vol met castilene, dat in drie soorten bestaat: zacht, middel en hard. Als eerste neemt hij het harde castilene, hard als ijs...

HELEN KELLER:

De belangrijkste dag van mijn leven was de dag waarop mijn onderwijzeres Anna Sullivan bij me kwam. Dat gebeurde drie maanden voordat ik zeven werd. Ik voelde haar voetstappen naderen. Ik stak mijn handen uit, omdat ik ervan uitging dat het mijn moeder was. Iemand pakte ze aan en ik werd in de armen gesloten door haar, die gekomen was om mij alle dingen te openbaren en vooral ook om van mij te houden. Miss Sullivan probeerde me uit te leggen dat 'beker' een beker is en 'water' water, maar ik verwarde ze steeds met elkaar. Mijn onderwijzeres hield toen mijn hand onder een waterstraal. Terwijl die koele stroom in mijn ene handpalm kletste, schreef ze in de andere letter voor letter het woord 'w-a-t-e-r', eerst langzaam maar daarna sneller. Ik stond stil, heel mijn aandacht gevestigd op de beweging van haar vingers. Ik voelde meteen een vaag beeld van iets wat ik vergeten was... de vreugde van een terugkerende gedachte. Op de een of andere manier werd mij ineens het mysterieuze wezen van de taal geopenbaard. Ik begreep dat 'water' dat wonderbaarlijke koele was dat over mijn hand gutste. Ik verliet de pomp, vol vuur om te leren. Alle dingen op aarde hadden een naam!

xxPROFESSOR SOEVOROV

In 1971 werd ik met nog drie doofblinde leerlingen van het kindertehuis verplaatst naar een experimentele woongroep in Moskou. Het doel van het experiment was te bewijzen dat een volledige sociale aanpassing van doofblinden mogelijk was. Zo ging ik studeren aan de universiteit van Moskou.

Olga Ivanovna Skorochodova beschouw ik als mijn lerares. Haar wetenschappelijke werk en haar gedichten hebben ervoor gezorgd dat ik de moed niet opgaf. Een van haar werken heet *De wetenschap van het overwinnen*.

OLGA SKOROCHODOVA

Vermaard is de strijder, die met getrouwe arm

Ongedeerd de overwinningskrans bereikt.

Maar eer – dubbele eer – aan de onverschrokken held,

Die gewond is, onder het bloed, maar doorvecht tot het einde (*Aan de wapenbroeders* van Olga Skorochodova)

Oefening van ALEKSEJ

Jonge man (KIRILL): Wat doe je? Hé, jij daar, kerel, wat, ben je doof of zo? Wat sta je te lachen?

IRINA

Maar de Violette Fee heeft hem ingehaald!

Etude van ALEKSANDR

BESTUURDER (ROESTAM): Attentie, de deuren gaan sluiten. De volgende halte is het eindpunt.

JONATHAN Kunt u niet wat opschuiven, het is zo krap! Hé! Waarom luistert u niet, schuif eens wat op!
Bent u soms doof?

BESTUURDER. Laatste halte. Allemaal uitstappen!

JONATHAN Iedereen, we zijn er. Uitstappen! De bus gaat niet verder! Uitstappen!

BESTUURDER (KIRILL) Hé, wat zit je daar nog? Kom op, eruit... Neem me niet kwalijk... Waar kan ik je naartoe brengen?

ALEKSANDR Daarheen!

Oefening van VERA

Vera woonde destijds bij het gezin van haar zoon. De zoon was de hele dag op zijn werk en met zijn vrouw had Vera geen contact. Nee, ze hadden geen ruzie, de schoondochter hield zich alleen maar bezig met haar kinderen, ze had geen tijd voor Vera. Niemand haalde Vera op om te eten. En als Vera zelf naar de keuken ging en de schoondochter was iets aan het klaarmaken dan botste ze tegen haar op, de keuken was dus bezet. Ze ging weer weg. Ze ging naar de kamer, waar allemaal kinderspullen lagen en ze nergens kon zitten. Ze riep haar schoondochter maar er werd niet geantwoord. De schoondochter zei nooit dat ze wegging, en Vera wist dus nooit of ze alleen in huis was of dat er iemand was. Ze vroeg nooit of Vera iets nodig had. Soms zat Vera de hele dag alleen op haar kamer en niemand dacht aan haar.

Oefening van MICHEL

Ik bracht meer tijd door in het water dan met ons gezin. In 2009 werd ik paralympisch kampioen in Rio de Janeiro. Het begon heel fijn, maar het einde van mijn paralympische verhaal is niet zo vrolijk: ik moest uit het Nederlandse paralympische team, omdat ik vanaf 2010 steeds minder ging zien. Door mijn blindheid raakte ik steeds in conflict met de trainer van de nationale ploeg. Iedere keer als hij mij iets wilde vertellen, moest ik zijn lippen kunnen lezen of moest hij het in mijn hand schrijven. Daarom begonnen ze me te ontlopen en werd ik niet meer uitgenodigd om ergens af te spreken. De trainer zei dat onze zwemmers er geen zin in hadden energie te steken in de communicatie met mij. Dat was een schok. De periode van 2010 tot 2012 was niet de beste van mijn leven. Als gevolg nam ik afscheid van de topsport en ging het zwemmen een minder belangrijke rol spelen in mijn leven.

Oefening van ALJONA

Jonathan:

Uit het dagboek van Aljona. 'Een keer ging ik naar zee. Ik kon niet zwemmen, daarom ging ik naar het zwembad om zwemles te nemen. Ik leerde mijn trainer kennen. Wat moet ik zeggen, ik vond hem meteen

leuk. Dus... zo gingen er enkele dagen voorbij, we werden vrienden en communiceerden met elkaar in het vingeralfabet, dat hij binnen een dag onder de knie had.

Het viel niet mee mijn blos te verbergen die op mijn wangen gloeide. Het leek alsof mijn gezicht in brand stond, niet zozeer uit verliefdheid, maar uit verlegenheid. Ik werd echt verliefd op hem. Ik kwam echter niet uit voor mijn gevoelens, maar hield het koppig voor me... Ik was in de war, bang om iets fout te doen. Ik wist niet hoe ik me moest gedragen en dacht dat hij zich ongemakkelijk zou voelen als ik hem zou bekennen hoe ik me voelde, want veel jongens schamen zich om met meisjes zoals ik om te gaan.'

OLGA SKOROCHODOVA

Ik ging gedichten schrijven en bereidde me voor om op het Literair Instituut. Mijn rooskleurige plannen mochten echter geen doorgang vinden. Het zwarte jaar 1941 brak aan. Charkov werd bezet door de nazi's. Op mijn school voor doofblinde kinderen zaten acht pupillen. Zes ervan werden vermoord door de mannen van Hitler. Slechts twee werden door een wonder gered. Ik was een van de twee die gespaard bleven.

HELEN KELLER

Mensen die denken dat alle waarnemingen tot ons komen door middel van onze ogen en oren, verbaasden zich er vaak over dat ik het verschil kon merken tussen het lopen op een straat in de stad of op een weg op het platteland. Ze vergeten dat mijn hele lichaam levend in verbinding staat met de omgeving. Het geratel van de stad slaat op mijn zenuwen en gaat in golven over de huid van mijn gezicht. Ik voel het onophoudelijke gestamp van een onzichtbare massa voeten en een diepe onrust maakt zich van me meester. Het geknars van de wagens die over de bruggen rijden en het monotone gerammel van al die auto's worden gewoon een marteling, wanneer je blik niet meer wordt afgeleid door het panorama dat zich zelfs in overvolle straten aan de mensen die kunnen zien openbaart.

PROFESSOR SOEVOROV

H.G. Wells heeft een verhaal geschreven over een man die zijn gewicht verloor, dat wil zeggen hij werd lichter dan lucht. Als hij naar buiten moest, verzwaarde hij zich met allerlei ketenen, om niet weg te vliegen, de Kosmos in.

Dat zou net zo iets zijn als een vis die lichter wordt dan water. Hij komt dus steeds weer boven drijven, stikt bijna, springt en duikt met een zwaai terug het water in. Het water duwt hem er echter opnieuw uit. Zo voelt een doofblinde zich te midden van mensen die kunnen horen en zien. Doofblinden worden voortdurend uit hun midden verdrongen, ze vallen erbuiten. En alle hulpmiddelen zoals de tactiele gebaren, de blindenstok en Braille helpen maar weinig. We vallen er nog steeds buiten, we blijven toch bovendrijven.

SCÈNE 5. MEER ACHTERGRONDEN

MICHEL/SOFIA

Februari 2010 werd ik uitgenodigd te spreken over hoe ik in 2009 in Rio de Janeiro wereldkampioen werd. Marjolein kwam naar mijn optreden luisteren. Daarna werd ik uitgenodigd om naar een kamp voor doofblinden te komen, in Amerika. Eind augustus 2010 ging ik daarnaartoe. Marjolein was daar ook, we vierden daar vakantie met andere doofblinden. Zij werd toen verliefd op mij, maar ik had het helemaal niet door. Toen we terug in Nederland waren, nodigde Marjolein me uit om naar Utrecht te komen voor

een weekend samen. We hadden een heerlijk weekend en ik werd ook verliefd op haar. Dat was september 2010, we zijn nu 8 jaar samen. Mijn vriendin introduceerde me in de wereld van de doofblinden. Door haar heb ik veel geleerd. Ze is een heel bijzonder mens en wil altijd alles wat ze weet en kan delen met anderen.

OLJA/ALEKSEJ

Toen ik aan de avondschool studeerde, leerde ik een meisje kennen. Zij was doof, net als ik. Ik begon toen ook problemen te krijgen met mijn ogen. Haar ouders waren tegen onze relatie. Toen heeft ze me gedumt. Ik heb haar lang niet kunnen vergeten.

Er gingen wat jaren voorbij. Op een feestje ontmoette ik de blik van een ander meisje. Ik durfde de hele avond niet op haar af te stappen. Toen schreef ik haar maar een briefje: 'Tanja, laten we kennismaken'. Daarna kregen we verkering. Ze nodigde me uit bij haar thuis. Ik deed net alsof ik goed kon zien, om in een goed blaadje te komen bij haar ouders. Maar later bleek dat ze het niet erg vonden en ze waren er niet op tegen dat we gingen trouwen. Tanja en ik zijn nog steeds samen.

OLJA. Mijn man is muzikant. We zingen al 30 jaar dezelfde liedjes.

IRINA

14 Jaar geleden raakte ik bevriend met een motorrijder en hij reed me overal naartoe op zijn motor. Dat was heerlijk! Ik droomde ervan zelf te rijden maar was bang dat ik het niet zou kunnen. Toen zette mijn vriend me een keer achter het stuur en ging zelf achterop zitten. En ik reed! Het was zo opwindend! Ik hou nog steeds van de snelheid en de wind...

ALEKSANDR/KATJA

Mijn vrouw is heel mooi. Ze heeft blond haar en blauwe ogen. We zaten samen op school. Zij was een uitblinker, las veel en haalde alleen maar tienen, en ik zesjes. Toen begon ik ook meer te leren en ik verslond het ene boek na het andere. Mijn woordenschat werd steeds groter. En zo vond ik ergens de moed om af haar af te stappen en te zeggen: 'Lena, we moeten eens praten'. Later heb ik haar een aanzoek gedaan. Sindsdien zijn we al 40 jaar samen.

Ondertussen leest Katja een boek, alsof ze zijn grote liefde is. Als hij klaar is met vertellen, kust ze hem. Alle acteurs houden hun vuisten gebald, zodat Aleksandrs droom uit zal komen. Bij de laatste zin applaudisseren de acteurs.

ROESTAM/ALJONA

Ik liep een keer ergens met een jongen die ik kende en vroeg hem hoe ik me moest gedragen als ik verliefd was. Hij nam me bij de hand en we gingen dansen, walsen... (*Ze dansen, alle acteurs doen mee en het is bal*). We dansten midden op straat. En ineens gingen we zo snel ronddansen, en hij maakte abrupte bewegingen en draaide me rond. (*Roestam gooit Aljona in de lucht. Ze wordt bang. Iedereen stopt*). Ik werd bang.

ROESTAM

Daarna danste ze niet meer met jongens (*alle acteurs klappen*).

VERA

Ik heb twee kinderen. Ik weet nog dat ze geboren werden en dat ik ze in mijn armen hield. Mijn vingers herinneren zich hun gezichtjes. Mijn dochter heeft Nadjezjda, dat betekent HOOP. We hebben allemaal HOOP nodig. Mijn kinderen zijn nu volwassen, ik heb al kleinkinderen! Ze rennen om me heen, trekken aan mijn haren en lachen.

OLJA

Ik weet nog dat ik, toen mijn zoon geboren werd, de hele dag naar hem lachte of glimlachte, ik vond alles grappig. Ik heb het hele eerste jaar gelachen. En toen mijn dochter geboren werd, was ze zo mooi dat ik alleen maar naar haar kon kijken. En tot op de dag van vandaag kijk ik naar haar wanneer het maar kan.

OLGA SKOROCHODOVA

Ik heb jong mijn moeder verloren. Maar toen ik in 1925 in een kliniek voor doofblinden terechtkwam, werd ik met nog vijf pupillen omringd met grote zorg, orde en reinheid. Onze opvoeders en pedagogen hielden niet minder van ons dan van hun eigen kinderen.

HELEN KELLER

Ik herinner me de ochtend waarop ik voor het eerst vroeg naar de betekenis van het woord 'liefde.' 'Wat betekent liefde?' vroeg ik. Mijn onderwijzeres trok mijn hand naar zich toe en zei: 'Dat zit hier', wijzend naar mijn hart, en ik nam voor het eerst waar hoe het klopte. Haar woorden brachten me in verwarring, omdat ik toen alleen de dingen begreep die ik kon aanraken. 'Is liefde de geur van bloemen?' 'Nee', antwoordde mijn onderwijzeres. De warme zon bescheen ons. 'En dat, is dat liefde?' drong ik aan, wijzend naar de kant waar de weldadige gloed vandaan kwam. Misschien was dat liefde? Miss Sullivan raakte mijn voorhoofd aan en schreef met nadruk enkele letters: 'Denk na'. In een flits werd ik getroffen door het licht, het woord is de naam van het proces dat plaatsvindt in mijn hoofd. Dat was mijn eerste bewuste begrip van een abstract idee.

PROFESSOR SOEVOROV

Ik hou van mijn aangenomen zoon Oleg. Hoewel we geen bloedverwanten zijn, is er wel de geestelijke en emotionele verwantschap. Hij had eens een cadeau voor me meegebracht en was helemaal opgewonden: hij had luidsprekers met een subwoofer voor me gekocht. Ik ben namelijk gek op blaasorkesten! Hoe ik dat doe met mijn slechte gehoor? Dat zal ik vertellen. Om de burens niet te erg te terroriseren en toch alles zo'n beetje te kunnen horen, bind ik de luidsprekers met breed onderbroekenelastiek tegen mijn oren, dat noem ik mijn 'muzikale onderbroek'. En de subwoofer dreunt door in mijn borst – de vibratie van de trommels is ongewoon duidelijk.

SCÈNE 7. DROMEN

OLGA SKOROCHODOVA

Olga Skorochodova werkte tot het eind van haar leven als wetenschappelijk medewerker op het Instituut voor orthopedagogiek in Moskou. Ze trad vaak op met lezingen voor studenten van allerlei verschillende hogescholen door het land. Vele jaren woonde ze zelfstandig. In het dagelijks leven en in haar werk werd ze geholpen door een uitwonende secretaris en haar collega's.

Olga Ivanovna stierf in het jaar 1982. Alles wat door deze vrouw geschreven is geeft ons de mogelijkheid de verbazingwekkende innerlijke wereld van een mens te begrijpen. Ze was weliswaar haar gehoor en zicht verloren, maar ze had een enorme interesse en vreugde in het leven behouden.

SOEVOROV

Ik droom af en toe dat ik een auto bestuur. Terwijl ik probeer te raden waar de kant van de weg is, raak ik er als door een wonder nooit vanaf. Ik tuur gespannen door de voorruit. Op een of andere manier droom ik vaker dat ik een grappige terreinwagen bestuur met een zeildoek bovenop en een reservewiel op de kofferbak... Het schijnt dat ze me als kind in zo eentje hebben rondgereden...

Overigens droeg mijn moeder tot haar veertigste gek genoeg een vlecht, die ze op haar achterhoofd vastzette, net als zo'n reservewiel op een kofferbak. Toen ik naar Zagorsk moest gaan, herinnerde ik me haar zo.

DAGMAR

Nog een liefhebberij van mij, die ik helaas te zelden kan ervaren: het theater. Men doet me een groot plezier door me tijdens de voorstelling na te vertellen wat er op het podium gebeurt. Ik vind dat nog fijner dan lezen, omdat het me de indruk geeft dat ik me precies in het centrum van de opwindende gebeurtenissen bevind.

ALEKSEJ/Olja

Ik heb eens de marathon 'In het donker' gelopen en zag dat iemand mij met gemak inhaalde. Maar ik rende en rende door, langzaam, maar ik rende, al vond ik het zwaar. Ik rende door tot ik de finish had bereikt. Natuurlijk had ik geen enkele prijs gewonnen, maar voor mij was het belangrijk om hem uit te lopen.

MICHEL:

Voor mij is het belangrijk dat de wereld toegankelijk wordt voor alle doofblinde mensen, zodat ze dezelfde mogelijkheden krijgen als mensen die wel kunnen horen en zien.

Ik zou nog een keer willen parachutespringen van grote hoogte en zo lang mogelijk in de lucht blijven met de andere parachutisten, proberen een salto in lucht te maken en daarna een zachte landing maken. Daarnaast heb ik nog veel ideeën voor alle mogelijke buitensporten: bergbeklimmen of autoracen... Ik hou van avontuur en wil mezelf uitdagen en nieuwe dingen proberen.

ALEKSANDR/Kirill

Ik heb net een compositie voor een beeldhouwwerk bedacht: 'Lopende man met Hond'. Zonder voetstuk. Gewoon op de grond. In alle hoofdsteden van de wereld: Moskou, New York, Parijs, Berlijn, Londen...

VERA/ Roestam

Ik wilde altijd operazangeres worden, op het podium staan en zingen.

ALJONA/Katja

De zee, de zee, de zee... ik hou heel erg van de zee, aan de kust voel ik me prettig en vrij. Ach, wat zou ik graag een zeemeermin worden en in die zee leven!!!

JONATHAN

Ik droom ervan dat ik altijd op het strand kan wandelen met zachte golven aan mijn voeten. En dan zou ik misschien God tegenkomen en hem vragen stellen. En mijn zoon tegenkomen die ik te vroeg verloor, en zien of we vrienden konden worden.

IRINA

Vurig door de mist jagen,
Luisteren naar het gefluister van oneindig verre sterren
Ik droom ervan van de aardbol af te vliegen,
Naar het levende licht van de kwantumwegen.
Dromen? Dromen! Dromen worden werkelijkheid.

EINDE